

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

дисципліни

«Гуманітарні зв'язки України з країнами регіону (країни

Європейського Союзу)»

(для магістрів)

Київ 2016

Підготовлено доцентом кафедри міжнародних відносин та суспільних комунікацій Кияницею Л.Л.

Затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин та суспільних комунікацій МАУП (протокол № 4 від 23 листопада 2016 р.)

Схвалено Вченою Радою Інституту міжнародних відносин та лінгвістики (протокол №4 від 24.11.2016 р.)

Кияниця Л.Л. Навчальна програма дисципліни «Гуманітарні зв'язки України з країнами регіону (країни Європейського Союзу)» (для магістрів). – К.: МАУП, 2016. – 19 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни “ Гуманітарні зв'язки України з країнами регіону (країни Європейського Союзу)”, теми контрольних робіт, питання для самоконтролю, а також список літератури.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Відповідно до програми підготовки магістрів за спеціальністю «Країнознавство» напряму «Міжнародні відносини», в X семестрі передбачено вивчення навчальної дисципліни “ **Гуманітарні зв’язки України з країнами регіону (країни Європейського Союзу)** ”, цілями якої є:

- дати цілісне уявлення про функціонування зовнішньої політики України;
- показати еволюцію зовнішньої політики України і її впливу на розвиток регіональних міжнародних відносин;
- розглянути основні пріоритети зовнішньої політики України в сучасному світі;
- оцінити проблеми набуття Україною важливої ролі у формуванні нового світового порядку;
- вивчити українську зовнішньополітичну доктрину, її цілі та завдання;
- розглянути труднощі у проведенні найважливіших заходів зовнішньої політики України;
- розібрати проблему безпеки України в сучасному світі;
- розкрити суть складнощів у взаємовідносинах України і держав СНД;
- розглянути особливості відносин України і міжнародних організацій;
- проаналізувати відносини України з провідними державами сучасного світу;
- сформулювати розуміння причинно-наслідкових зв’язків у прогалинах в розвитку української зовнішньої політики;
- охарактеризувати перспективи розвитку зовнішньої політики України.

Нормативний курс складається із лекційних, семінарських занять і самостійної роботи студентів.

У процесі вивчення дисципліни особлива увага звертається на вміння студентів працювати не тільки з базовими підручниками (“основна література”), а й систематично працювати з монографіями, словниками, енциклопедіями і науковими статтями (“додаткова література”) за визначеною темою.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

дисципліни

“ Гуманітарні зв’язки України з країнами регіону (країни Європейського Союзу) ”

№ п/п	Назва змістового модуля і теми
I	Змістовий модуль I. Концептуально-теоретичні основи вивчення проблемних питань зовнішньої політики держави.
Тема 1	Зовнішньополітичні ресурси держави.
Тема 2	Національні інтереси як основна складова зовнішньополітичного курсу.
Тема 3	Проблема забезпечення національної безпеки держави.
Тема 4	Формування і реалізація зовнішньополітичного курсу держави.
II	Змістовий модуль II. Сучасні проблеми України як гравця на міжнародній арені.
Тема 5	Основоположні документи зовнішньої політики України.
Тема 6	Основні пріоритети зовнішньої політики України (1991-2012) рр.
Тема 7	Проблеми взаємодії України з міжнародними організаціями.
Тема 8	Україна та формування нової європейської архітектури.
Тема 9	Співпраця Україна – НАТО.
Тема 10	Особливості зовнішньополітичного співробітництва України та США.
Тема 11	Становлення та розвиток Східного вектора зовнішньої політики України.
Тема 12	Проблеми у стосунках України та держав СНД.
Разом годин: 108	

ЗМІСТ
дисципліни
“ Гуманітарні зв’язки України з країнами регіону (країни
Європейського Союзу) ”

Змістовий модуль I. Концептуально-теоретичні основи вивчення
проблемних питань зовнішньої політики держави.

Тема 1. Зовнішньополітичні ресурси держави.

Завдання і структура курсу, огляд літератури. Характеристика безпосереднього оточення України. Оцінка місця і перспектив України у світі в геополітичних і гео економічних категоріях. Характеристика внутрішніх ресурсів України. Територіально-географічні, демографічні і економічні ресурси України. Науковий, науково-технічний і освітній потенціал України. Характеристика зовнішніх ресурсів України. Військово-політичні, політико-ідеологічні, інформаційно-пропагандистські, інституційно-дипломатичні ресурси сучасної України.

Література [1-10, 14,15, 18-25, 29, 31, 34-38, 43]

Тема 2. Національні інтереси як основна складова
зовнішньополітичного курсу.

Поняття національних інтересів. Зовнішньополітичні інтереси і завдання України: глобальні, регіональні, субрегіональні (локальні); інтереси виживання, життєво важливі, основні, периферійні. Ідентифікація національних інтересів України.

Література [1-7, 10, 15, 16, 19, 23-25, 27-36]

Тема 3. Проблема забезпечення національної безпеки держави.

Зовнішні загрози і виклики безпеці України. Вплив «нових» міжнародних викликів і загроз безпеці України. Механізми забезпечення національної безпеки України. Проблема визначення стратегічної моделі забезпечення безпеки та обороноздатності України. Ризики та можливості позаблокового статусу України, її приєднання до однієї з існуючих систем колективної безпеки.

Подолання проблем і конфліктів у відносинах з країнами-сусідами як запорука безпеки України, її суверенітету та територіальної цілісності.

Необхідність обговорення проблем забезпечення реальних гарантій безпеки України: в рамках загальноєвропейського дискурсу стосовно нової моделі європейської безпеки, на тематичних міжнародних заходах, у форматі двота багатосторонніх переговорів тощо.

Література [6-10, 14,15, 21-28, 37-43]

Тема 4. Формування і реалізація зовнішньополітичного курсу держави.

Механізм напрацювання і реалізації зовнішньої політики України. Оформлення конституційної і нормативної бази здійснення зовнішньополітичної діяльності. Характеристика основних ланок механізму формування і реалізації зовнішньополітичного курсу України. Президент як основний орган зовнішньополітичних зносин. Формування механізму «президентської» зовнішньої політики: аналіз переваг і слабких сторін. Рада національної безпеки та оборони України. Уряд України у проведенні зовнішньої політики держави. Міністерство закордонних справ України: історія, роль, завдання, структура. Роль Верховної Ради в зовнішній політиці України. Бачення зовнішньої політики України основними суспільно-політичними силами українського суспільства. Характеристика основних груп впливу (внутрішніх і зовнішніх) в українській зовнішній політиці. Проблема стратегічного планування зовнішньої політики України.

Література [3-10, 14,15, 17, 25, 27, 33-35, 38]

Змістовий модуль II. Сучасні проблеми України як гравця на міжнародній арені.

Тема 5. Основні положення документи зовнішньої політики України.

Основні положення і особливості Закону «Про основні напрями зовнішньої політики України» 1993 р. Основні положення й особливості Закону «Про основи внутрішньої і зовнішньої політики України» 2010 р. Основні положення і особливості Закону «Про основи національної безпеки України» 2003 р. Зовнішньо- і внутрішньополітичний фон розвитку України у момент створення й ухвалення законів "Про основні напрями внутрішньої і зовнішньої політики України" 1993 і 2010 рр. і закону "Про основи національної безпеки України" 2003 р. Основні положення і особливості

"Концепції національної безпеки України" 1997 р. Основні положення і недоліки "Стратегії національної безпеки України" 2007 р. Зовнішньо- і внутрішньополітичний фон розвитку України у момент створення і прийняття Концепції і Стратегії національної безпеки України 1997 і 2007 рр. Основні положення і особливості Закону "Про оборону України" 1991 р. Зовнішньо- і внутрішньополітичний фон розвитку України у момент створення й ухвалення Закону "Про оборону України" 1991 р. Основні положення і особливості Військової доктрини України 2004 р. Зовнішньо- і внутрішньополітичний фон розвитку України у момент створення і прийняття Військової доктрини України 2004 р.

Література [1-4, 9, 12-15, 23, 48, 49-56, 58]

Тема 6. Основні пріоритети зовнішньої політики України (1991-2012) рр. Визначення критеріїв для періодизації української зовнішньої політики: за еволюцією концептуальних основ; за динамікою внутрішньополітичного розвитку. Періодизація зовнішньої політики України. Основні характеристики її етапів. Перший період - 1991-1994 рр. Зовнішня політика президента Л.М. Кравчука. Політика України із забезпечення її без'ядерності, нейтральності і позаблоковості. Проблеми визнання незалежної української держави, її інтеграції у світову спільноту. Початок зближення із Заходом. Другий період - 1994-2005 рр. Зовнішня політика президента Л.Д. Кучми. Політика балансування України між Заходом і Росією. Третій етап - 2005-2010 рр. Зовнішня політика президента В. А. Ющенко. Політика форсованого зближення України з НАТО і ЄС. Поступовий відхід від ідеї економічної інтеграції у рамках пострадянського простору. Загострення розбіжностей в економічній і політичній сфері з Росією. Четвертий етап - з 2010 р. - теперішній час. Зовнішня політика президента В. Ф. Януковича. Реставрація політики балансування України між Заходом і Росією. Активізація діяльності з інтеграції до ЄС.

Література [1-10, 13-15, 3-5, 9- 11, 25]

Тема 7. Проблеми взаємодії України з міжнародними організаціями.

Україна і Організація Об'єднаних Націй (ООН). Участь України в миротворчій і гуманітарній діяльності ООН. Україна і Міжнародний валютний фонд (МВФ). Україна і Міжнародний банк реконструкції і розвитку (МБРР). Україна і світова організація торгівлі (СОТ). Україна і міжнародні клуби кредиторів (Лондонський і Паризький). Членство України в Раді Європи. ОЧЭС і Україна. Основні напрями діяльності України в Центральноевропейській ініціативі.

Література [3-5, 10, 14-15, 16, 19, 22-25, 31-34, 44]

Тема 8. Україна та формування нової європейської архітектури.

Україна і ЄС. Еволюція стосунків України і ЄС. Механізми і форми співпраці України і ЄС. Програмні документи, що визначають стосунки України і ЄС. Розширення ЄС і вплив цього процесу на його стосунки з Україною. Проблеми і перспективи вступу України до ЄС. Україна та Організація з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ). Україна й Рада Європи. Взаємини України із субрегіональними європейськими структурами.

Література [1-3, 7-10, 13, 19-25, 28, 35-37, 39-42]

Тема 9. Співпраця Україна – НАТО.

Причини зацікавленості України у вступі до НАТО. Еволюція стосунків Україна-НАТО. Основні етапи розвитку стосунків України і НАТО. НАТО в зовнішньополітичній стратегії Л.М. Кравчука. Приєднання до програми НАТО "Партнерство заради миру" (1994 р.). НАТО в зовнішньополітичній стратегії Л.Д. Кучми. Підписання Хартії про особливе партнерство між Україною і НАТО (1997 р.). Схвалення Плану дій Україна - НАТО (2002 р.). Підписання "Меморандуму про взаєморозуміння між урядом України і штабами верховних головнокомандувачів об'єднаних збройних сил НАТО в Атлантиці і Європі" (2004 р.). НАТО в зовнішньополітичній стратегії В. А. Ющенко. Початок Інтенсивного діалогу України і НАТО з питань членства і відповідних реформ (2005 р.). Ставлення основних політичних сил і населення України до вступу до НАТО. Характер і особливості стосунків Україна-НАТО в період президентства В. Ф.

Януковича. НАТО в зовнішньополітичній стратегії В. Ф. Януковича. Прийняття позаблокового статусу і продовження співпраці з НАТО.

Література [1-9, 11, 13, 18, 26-32, 34, 44]

Тема 10. Особливості зовнішньополітичного співробітництва України та США.

Значення України для глобальних і регіональних інтересів США. Еволюція стосунків України і США. Динаміка українсько-американських стосунків в 1990-ті, 2000-ні рр. і на сучасному етапі.

Основний контекст і особливості розвитку стосунків. Причини зацікавленості США в прийнятті України до НАТО. Вплив США на українську політичну еліту і ступінь її залучення у політичний процес України.

Література [1-5, 7, 9,14,15, 16, 25, 28-32, 36, 39, 41]

Тема 11. Становлення та розвиток Східного вектора зовнішньої політики України.

Значення України для глобальних і регіональних інтересів Росії. Еволюція стосунків України і Росії. Динаміка українсько-російських стосунків в 1990-ті, 2000-ні рр. і на сучасному етапі. Основний контекст і особливості розвитку стосунків. Основні проблеми українсько-російських стосунків. Проблема Чорноморського флоту в стосунках Росії та України: поділ ЧФ колишнього СРСР, проблема базування ЧФ РФ на території України, проблема визначення статусу Севастополя після розпаду СРСР. Проблема Криму в українсько-російських стосунках у світлі етноконфесійної ситуації в регіоні. Особливості співпраці України та Росії в енергетичній сфері. Умови і режим оплати постачань російського газу до України. Енергетичні стосунки України і Росії в контексті забезпечення енергетичної безпеки Європи. «Продуктові війни» у стосунках сусідів. Вплив російських ЗМІ на свідомість громадян України. Чинник НАТО в українсько-російських стосунках. Причини неприйняття Росією перспектив вступу України до НАТО. Дотримання принципу невтручання у внутрішні справи держав з боку Росії та України.

Література [1, 7, 9,15, 16, 25, 28-32, 36, 39, 40]

Тема 12. Проблеми у стосунках України та держав СНД.

Політика України відносно інтеграційних процесів у СНД. Еволюція зовнішньополітичної лінії, що проводить Україна у рамках СНД. Причини пасивної політики і відособленого положення України в СНД. Спадкоємність політики української влади до неприйняття інтеграційних процесів в СНД за участю Росії. Причини участі України в процесах альтернативної інтеграції в СНД (ГУАМ, РЕВ). Військово-політична і військово-технічна участь України в СНД. Врегулювання стосунків усередині "ядерної четвірки" СНД - Росії, України, Казахстану і Білорусі. Поділ звичайних озброєнь між колишніми радянськими республіками.

Література [1-10, 14,15, 17, 25, 40]

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Поняття і структура зовнішньополітичних проблем держави.
2. Основні етапи розвитку зовнішньої політики Української держави.
3. Особливості сучасної зовнішньополітичної стратегії України.
4. Функції зовнішньої політики України.
5. Регіональні кризи на пострадянському просторі. Їх суть і шляхи вирішення.
6. Зовнішньополітичні принципи Української держави за Конституцією України.
7. Роль України у створенні СНД.
8. Набуття Україною без'ядерного статусу та його значення.
9. Трансатлантична і європейська інтеграція України: досягнення, проблеми і перспективи.
10. Миротворча діяльність незалежної України.
11. Російський напрям зовнішньої політики незалежної України: досягнення, проблеми і перспективи.
12. Проблема Чорноморського флоту в стосунках Росії і України.
13. Військово-політична і військово-технічна участь України в СНД.
14. Чинник НАТО в українсько-російських стосунках.
15. Значення України для глобальних і регіональних інтересів США.
16. Співпраця України з ЮНЕСКО
17. Геополітичні аспекти зовнішньої політики України.
18. Африканський вектор зовнішньої політики України.

19. Український досвід роботи ОБСЄ.
20. Основні етапи співпраці України і ЄС.
21. Участь України в міжнародних і регіональних організаціях.
22. Форми реалізації зовнішньої політики України.
23. Проникнення російського капіталу в стратегічно важливі об'єкти України як проблема двосторонніх стосунків з Росією.
24. Співпраця України з ЄБРР.
25. Стосунки України зі стратегічно важливими сусідами.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Зміст поняття "зовнішньополітична проблема".
2. Мета і завдання зовнішньої політики держави.
3. Поняття національного інтересу.
4. Форми реалізації зовнішньої політики.
5. Світова політика і міжнародні відносини як середовище зовнішньої політики України.
6. Функції зовнішньої політики держави.
7. Проекти іміджевої концепції України.
8. Проблеми формування позитивного іміджу України на міжнародній арені.
9. Основні зовнішньополітичні орієнтири України.
10. Особливості зовнішньої політики УРСР в рамках СРСР.
11. Пріоритетні сфери зовнішньополітичної діяльності України відповідно до "Декларації про державний суверенітет України" 1990 р.
12. Без'ядерні принципи Української держави.
13. Геополітичні аспекти зовнішньої політики України.
14. Політичні цілі та завдання України в царині національної безпеки держави.
15. Основні складові зовнішньополітичного відомства України.
16. Поняття «сіра зона» в політиці України.
17. Політична реформа в Україні про зовнішньополітичні засади держави.
18. Центральний напрям зовнішньої політики України.
19. Стосунки України зі стратегічно важливими сусідами.
20. Південно-східний вектор зовнішньої політики України.
21. Проблема розподілу Чорноморського флоту.
22. Проникнення російського капіталу в стратегічно важливі об'єкти України як проблема двосторонніх стосунків з Росією.

23. Особливості розмежування сухопутного та морського кордону з Російською Федерацією.
24. Проблемні питання українсько-російських відносин у галузі освіти.
25. Реалізація права на самовизначення українських громадян у Російській Федерації.
26. Особливості втілення російської політики захисту співвітчизників в Україні.
27. Європейський вектор зовнішньої політики України.
28. Основні етапи співпраці України і ЄС.
29. Сучасний стан співпраці з країнами ЄС.
30. Перспективи України відносно асоціації з ЄС в 2011 р.
31. Позитивні і негативні наслідки розширення ЄС для України.
32. Роль ПАРЄ у формуванні демократичної України.
33. Українські науково-технічні проекти у співпраці з Євросоюзом.
34. Стосунки Україна-ФРН на сучасному етапі.
35. Проблеми українсько-французьких відносин.
36. Італія як важливий торговельний партнер України.
37. Співпраця України з країнами ЦСЄ.
38. Співпраця України та США: проблеми й перспективи.
39. Зовнішньополітичні альтернативи України в новій стратегії національної безпеки США.
40. Проблема інвестицій в українсько-американських стосунках.
41. Зміст сучасної політики США відносно України.
42. Значення поправки Джексона-Венніка для українсько-американських відносин.
43. Українсько-канадське «особливе» партнерство.
44. Гуманітарна сфера українсько-кубинських відносин.
45. Близькосхідний вектор азійської політики України.
46. Центральна і Південна Азія в зовнішній політиці України
47. Південно-східна Азія та Далекий Схід в зовнішній політиці України.
48. Африканський вектор зовнішньої політики України.
49. Латиноамериканський напрям зовнішньої політики України.
50. Причини невідповідності рівня стосунків України з державами Латинської Америки їх потенціалу.
51. Участь України в міжнародних і регіональних організаціях.
52. Участь української делегації у підготовці статуту ООН.
53. Україна та УВКБ ООН.
54. Співпраця України з ЮНЕСКО.
55. Проблеми співпраці Україна - НАТО.

56. Український досвід роботи ОБСЄ. Гельсінський процес.
57. Участь України в Раді Європи.
58. Європейський суд захисту прав людини та Україна.
59. Основні напрями співпраці Україна - ОЧЭС.
60. Наслідки вступу України до СОТ.
61. Співпраця України і ЄБРР.
62. МВФ і фінансова допомога Україні.
63. Співпраця України зі Світовим банком.
64. Перспективи розширення і поглиблення представництва України у глобальних структурах.
65. Україна як учасник міжнародних суперечок.
66. Участь України у врегулюванні Придністровської проблеми.
67. Іракська проблема та участь українського контингенту у її розв'язанні.
68. Миротворчі акції українських військових у державах Західної Африки.
69. Роль і місце української діаспори у реалізації зовнішньої політики незалежної України.
70. Проблема захисту прав українських громадян у країнах ЄС.
71. Проблема захисту прав українських громадян у країнах СНД.
72. Проблема захисту прав українських громадян у країнах Близького Сходу.
73. Вирішення проблем примусової експлуатації та проблеми торгівлі людьми в українській зовнішній політиці.
74. Україна як «буферна зона» міграційних потоків країн Сходу до Європи.
75. Проблема підписання угод про реадмісію осіб між Україною та її сусідами.
76. «Відтік мізків» як актуальна зовнішньополітична проблема Української держави.
77. Участь українських громадян у контррозвідувальних операціях в зарубіжних державах на замовлення третіх країн.
78. Транзитне положення України щодо транспортування газових та нафтових ресурсів до країн Європи.
79. Значення будівництва Північного та Південного потоків у налагодженні експорту ресурсів в обхід України.
80. Проблема енергоносіїв України та її міжнародне значення.
81. Налагодження виробництва сонячної енергії українськими приватними корпораціями за державний кошт.
82. Втрати Україною іміджу перспективного експортера зерна до країн Європи.
83. Екологічні проблеми України в міжнародному контексті.

84. Чорнобильська катастрофа та її відбиток на формування негативного іміджу Української держави.
85. Зміни зовнішньополітичних уподобань після виборів президента України.
86. Регіональні кризи на пострадянському просторі: їх суть і шляхи розв'язання.
87. Повернення Україною візового режиму для громадян країн ЄС.
88. Боротьба з тероризмом у світі та позиція України.
89. Діяльність України у подоланні глобальних загроз людству.
90. Транскордонне співробітництво України (єврорегіон «Буг», «Карпатський єврорегіон», «Слобожанщина» та ін.).

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Бабенко В.Н. Украина – Россия (1991-2010 гг.). Через противостояние к сотрудничеству? Издательство: ИНИОН РАН, 2010 г.
2. Борко Ю. А. От европейской идеи – к единой Европе / Ю. А. Борко; Ин-т Европы РАН. – М.: Деловая литература, 2003. – 463 с.
3. Быковский В. Россия - Украина. Двойные стандарты. Издательство: ЛУЧ, 2009 г.
4. Внешняя политика в XXI веке: вопросы теории и практики: Матер. научн. семинара / Под. ред. П. А. Цыганкова. – М.: КДУ, 2009. – 232 с.
5. Глотов С. А. Совет Европы как политико-правовой институт: Логические схемы и таблицы / С. А. Глотов. – Краснодар: Сов. Кубань, 1999. – 192 с.
6. Гриневецкий С.Р., Жильцов С.С., Зонн И.С. Геополитическое казино Причерноморья. Издательство: Восток-Запад, 2009 г.
7. Гриневецкий С.Р., Жильцов С.С., Зонн И.С. Черноморский узел. Издательство: Международные отношения, 2007 г.
8. Дробот Г.А. Методология исследования внешней политики: возможности неореализма и принцип уровней анализа / Дробот Г. А.// Вестник Московского университета. – Серия 18. Социология и политология. – 2007. – № 4. – С. 20-33.
9. Европейский Союз на пороге XXI века: выбор стратегии развития / Отв. ред. Ю. А. Борко. — М., 2001. — 471 с.
10. Жильцов С.С. Украина. Перегрузка... Издательство: Восток-Запад, 2009 г.

11. Жильцов С.С., Воробьев В.П., Шутов А.Д. Эволюция политики России на постсоветском пространстве. М.: Изд-во: Восток-Запад, 2010 г.
12. Журавлев А. Параметры эффективности внешней политики в зарубежной библиографии [Электронный ресурс] / Алексей Журавлев // Международные процессы. – Том 4. – Номер 3 (12). – Сентябрь-декабрь 2006. – Режим доступа до джерела: <http://www.intertrends.ru/twelfth/006.htm>
13. Кара-Мурза С.Г., Мусиенко С.Г. Куда идем? Беларусь, Россия, Украина. Издательства: Эксмо, Алгоритм, 2009 г.
14. Касьянов Г. Украина 1991-2007. Очерки новейшей истории. Издательство: Наш час, 2008 г.
15. Климин И.И. Россия и Украина. Трудный путь к взаимопониманию (1990-2009). Издательство: Нестор, 2009 г.
16. Конференция Объединенных Наций в Сан-Франциско (25 апреля – 26 июня 1945 г.). – М.: Политиздат, 1980. – 710 с.
17. Косолапов Н. А. Анализ внешней политики: основные направления исследований / Н. А. Косолапов // Мировая экономика и международные отношения (МЭМО). – 1999. – №2. – С. 77-85.
18. Косолапов Н. Внешняя политика и внешнеполитический процесс субъектов международных отношений / Н. Косолапов // Мировая экономика и международные отношения. – 1999. – № 3. – С. 64-73.
19. Кочетков В. В. Внешняя политика государства в XXI веке: теория(и), методология, прикладной анализ [Электронный ресурс] / В. В. Кочетков // Вестник Московского университета. – Серия 18. Социология и политология. – 2008. – № 4. – Режим доступа до джерела: <http://www.socio.msu.ru/documents/vestnik/archive/vestnik-4-08.doc>
20. Курылёв К.П. ГУАМ – как одно из направлений альтернативной интеграции в СНГ. // Статья. // СНГ: проблемы, поиск, решения. Ежегодник. Москва: Изд-во РУДН, 2009. С.309-322.
21. Курылёв К.П. Политика Украины в отношении региональной системы безопасности. // Статья. // Материалы IX-й Международной конференции «Беларусь в современном мире». БГУ, 29 октября 2010 г. Минск: Издательский центр БГУ, 2010 г. С. 34-38.
22. Курылёв К.П. Политика Украины на Африканском континенте. // Статья. // Африка: основания для нового старта. Ежегодник. Африканские исследования. М.: Изд-во РУДН, 2011 г. 197-210.
23. Курылёв К.П. Российско-украинское сотрудничество в обеспечении безопасности в Черноморском регионе. // Статья. // Вестник РУДН,

- серия История России. Россия, Москва: Изд-во РУДН, 2011, №1. С. 120-133.
24. Курылёв К.П. Специфика интеграционных процессов в СНГ. // Статья. // Ежегодник. СНГ: проблемы, поиск, решения. М.: Изд-во РУДН, 2009 г. С. 22-32.
25. Курылев К.П. Украина в системе региональной безопасности. // Статья. // Материалы Второй международной научно-практической конференции «Эволюция Содружества Независимых Государств: достижения и проблемы. Москва, РУДН, 12-13 ноября 2010 г. М.: Изд-во ЭКОН-ИНФОРМ, 2010. С. 146-155.
26. Лебедева М. М. Внешняя политика: исчезновение или перезагрузка? [Электронный ресурс] / М. М. Лебедева // Внешняя политика: вопросы теории и практики / Под ред. П. А. Цыганкова. – М.: МГУ, 2009. – С. 32-42. – Режим доступа до джерела: <http://www.mgimo.ru/files/111514/4714e9b738a42cbaaafdea0f44e4709c.doc>
27. Лебедева М. М. Сравнительная политология, мировая политика, международные отношения: развитие предметных областей / М. М. Лебедева, А. Ю. Мельвиль // Полис. – 1999. – № 4. – С. 130-140.
28. Лузан А. А., Лузан С. А. Украина и Россия: факторы отчуждения и сближения. // «Вестник московского университета». Сер. 12. Политические науки. 2007. №3.
29. Международные организации системы ООН: Справочн. / Сост. А. А. Титаренко. – М.: Междунар.отношения, 1990. – 192 с.
30. Мировая политика и международные отношения: Учеб. пособие / Под ред. С. А. Ланцова, В. А. Ачкасова. – СПб: Питер, 2008. – 443 с.
31. Нарочницкая Н.А. Украина: историческая ретроспектива и геополитическая перспектива. // «Российский кто есть кто». 2005. № 1.
32. НАТО в Украине. Секретные материалы. Издательство: Европа, 2006 г.
33. Пономарева И. Б. Геополитические факторы внешней политики: современное видение / И. Б. Пономарева // Мировая экономика и междунар. отношения. – 1990. – № 1. – С.35–48.
34. Страны СНГ в системе международных отношений. Издательство: Институт Востоковедения РАН, 2008 г.
35. Чернов С. А. Системный анализ во внешней политике / С. А. Чернов // США: экономика, политика, идеология. – 1998. – № 6. – С.79–89
36. Чуприн К.В. Вооруженные силы стран СНГ и Балтии. Справочник. Издательство: Современная школа, 2009 г.

Додаткова

- 37.Бариская А. П. К вопросу о возможностях стратегического партнерства Украины и Китая / А. П. Бариская // Світова цивілізація і міжнародні відносини. – 2001. – №2. – С. 142–152.
- 38.Кокошин А. В поисках выхода. Военно-политические аспекты международной безопасности. – М.: Политиздат, 1989. – 270 с.
- 39.Кошарна О. CANDU против ВВЭР. Какие реакторы нужны Украине? / Кошарна О. // Сайт центру ім. О. Разумкова. – 18.09.2007. – Реж. дост. до рес.: http://www.razumkov.org.ua/ukr/print.php?lng=UKR&&news_id=516&&address=article;
- 40.Мальшева Д.Б. Конфликты на юге СНГ и на Ближнем и Среднем Востоке. // Мировая экономика и международные отношения. - 1995.- №10 - сс. 32-45.
- 41.Мирский Г. И. Еще раз о распаде СССР и этнических конфликтах. // Мировая экономика и международные отношения. - 1997. - №2. - с. 12-22.
- 42.Москвин Л. Б. Многоуровневая система интеграций в СНГ (причины, проблемы, тенденции развития) / Л. Б. Москвин // Вестн. Москов. Ун-та. Сер. 12. Политические науки. – 1999. – №1. – С. 3-17.
- 43.Brams S. Game Theory and National Security. – Oxford: Blackwell, 1988. – 199 p.
- 44.Luttwak E. Strategy. – Belknap/Harvard, 1987. – 283 p.